

Jeđra Boke

MJESEČNA PUBLIKACIJA POMORSKOG MUZEJA CRNE GORE
KOTOR

Januar 2012.

U SUSRET JUBILEJU POMORSKOG MUZEJA U KOTORU 31. JANUARA ODRŽANA PROMOCIJA ROMANA DR RADOŠLAVA ROTKOVIĆA „JA, TOLŠTOJ I HITLER“

Početak proslave 60-te godišnjice rada Muzeja

U sklopu proslave 60-te godišnjice rada našeg Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor u palati **Grgurina** 31. januara smo promovisali roman *Ja, Tolstoj i Hitler* dijelo **dr. Radoslava Rotkovića** poznatog crnogorskog istoričara i lingviste. Po riječima dr Rotkovića, koji je inače predsjednik Upravnog odbora Pomorskog muzeja Crne Gore, roman je istinita priča o **Ljubu fon Henčelu**, potomku **Stefana Mitrova Ljubiše**, koji je, uprkos antiratnim uvjerenjima, učestvovao u dva svjetska rata.

O romanu su, osim autora, veoma nadahnuto govorili su književnik **Miraš Martinović** i recenzent **dr Čedomir Bogićević**, sudija Vrhovnog suda. Prisutne je na početku ovog događaja pozdravila **mr Mileva Pejaković Vujošević**, direktorica Muzeja, odlomke je čitala **Dolores Fabijan**, a u muzičkom dijelu programa učestvovali su učenice kotorske Muzičke škole **Vida Matijan**: mlada flautistkinja **Jovana Radoman** uz klavirsku pratnju **Ane Mihaljević**.

Dr Radoslav Rotković (u sredini), dr Čedomir Bogićević (desno) i Miraš Martinović

Knjigu je, poslije uvodnog slova direktorice Muzeja mr Pejaković Vujošević, predstavio književnik Miraš Martinović. On je kao kuriozitet naveo da je autor roman pisao punih tri decenije, što je Rotković obrazložio činjenicom da je bila važnija borba za nezavisnu Crnu Goru, pa se tek nakon 2006. godine, u potpunosti predao pisanju i završetku romana *Ja, Tolstoj i Hitler*. Miraš je istakao da je Rotković ovu knjigu napisao lako, pitko i prirodno, kao da mu je diktirao njegov glavni junak.

Dr Čedomir Bogićević sudija Vrhovnog suda, veoma nadahnuto je

govorio o samom autoru i njegovom djelu Citirajući **Viktora Igoa** kako su veliki ljudi kao okean i kormirali na pučini, „koji ruše predrasude, zaustavljaju zablude i bore se za slobodu i jednakost ljudi a služe se pritom ljepotom i istinom“, dr Bogićević je rekao da je takav naš Radoslav Rotković, „jer takvi ljudi koji obuhvataju nekoliko velikih tokova naučne i kulturološke misli su živa institucija“.

Oratorskim umijećem, dr Čedomir Bogićević kazao je metaforično u besjedi za ovu knjigu da „visoke jele rastu samo u predjelu burnih oluja, veliki ljudi rađaju se na raskršću istorijskih tokova i oni su kao veliki putokazi koji opredjeluju nacionalnu budućnost ljudskoga roda, kakav je Rotković.“

Doktor Radoslav Rotković publici se obratio na kraju predstavljanja njegovog romana. On je govorio o motivima i stvaranju ovog djela koji je istorijski roman, a njegov glavni lik je istinit ne literalno izmišljen. (Nastavak na strani 3)

Šezdeseta godina

ZVANIČNI datum nastanka Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru je 10. septembar 1952. godine kada je u baroknoj palati plemićke porodice Grgurina iz početka XVIII vijeka, iste godine kompletno restauriranoj i adaptiranoj za potrebe muzeja, otvorena izuzetno dragocjena kulturno-istorijska zbirka predmeta koji prikazuje razvoj pomorstva i kulturni nivo stanovnika Crnogorskog primorja i Boke Kotorske.

Muzejska zbirka je nastajala postepenim razvitkom prvobitne zbirke *Bratovštine Bokeljska mornarica*, utemeljene oko 1880. godine. Zbirka je od 1900. godine otvorena za javnost, 1938. godine preuređena je i otvorena na prvom spratu sadašnje muzejske zgrade, a nakon završetka Drugog svjetskog rata u godinama od 1949-1952. godine čitava zgrada pretvorena u muzej.

Jedra Boke je mjesečna publikacija
Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru
Januar 2012. godine

Direktor Pomorskog muzeja
mr Mileva Pejaković Vujošević

Prijatelji i saradnici

Prof. dr Anton Sbutega
Prof. dr Gracijela Čulić
Prof. dr Milja Radulović
mr Stevan Kordić
Don Anton Belan
Prof. dr Milenko Pasinović
Antun Tomić
Milan Sbutega
Zoran Radimiri
Željko Brguljan
Petar Palavršić
Radojka Janičević
Jelena Karadžić
Slavko Dabinović
Milica Vujović
Smiljka Strunjaš

Jedra Boke sadržajno i tehnički oblikuje
Drago Brdar

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru
Trg Bokeljske Mornarice 391 Kotor, 82000
Telefon: +382 (0) 32 304 720
Fax: +382 (0) 32 325 883
Website: www.museummaritim.com
e-mail: pom.muzej.dir@t-com.me

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru nastao je postepenim razvitkom prvobitne zbirke Bratovštine "Bokeljska mornarica", utemeljene oko 1880. godine, koja je od 1900. godine otvorena za javnost, a 1938. godine preuređena i otvorena na prvom spratu sadašnje muzejske zgrade, barokne palate plemićke porodice Grgurina iz početka XVIII vijeka, koja je od 1949-1952. godine kompletno restaurirana i adaptirana za potrebe Muzeja.

Misija Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru je da čuva sjećanje naše zajednice na bogatu pomorsku istoriju Boke Kotorske, njeno izuzetno kulturno nasleđe kroz prikupljanje, čuvanje i predstavljanje naše bogate pomorske tradicije i kulturne baštine. Pomorstvo je u Kotoru počelo da se razvija za vrijeme srednjeg vijeka. Pomorski muzej sa dužnim poštovanjem čuva uspomene na te davne dane, na uspjehe slavniht kotorskih moreplovaca, umjetnika, brodograditelja, zanatlija, državnika i diplomata, posrednika između istoka i zapada.

Pomorski muzej je institucija kulture
Republike Crne Gore.

U BEOGRADU 27. I 28. JANUARA ODRŽAN Generalni sastanak RA ICOM SEE

U Beogradu je 27. i 28. januara održan Drugi Generalni sastanak **Regionalne alijanse Međunarodnog savjeta muzeja Jugoistočne Evrope (Regional Alliance of Internation Council of Museums for South East Europe - RA ICOM SEE)**, na kome je učestvovala i direktorica Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru, **mr Mileva Pejaković Vujošević**. Ostali učesnici ovog skupa bili su članovi Odbora ICOM SEE i predsjednici Nacionalnih komiteta ICOM-a iz regiona.

Skup je usvojio odluku da se od 23. do 27. aprila 2012. g. u Novom Sadu (Srbija) održi Regionalna naučna konferencija sa temom *Predlozi sanacije i revitalizacije baštine u regionu Jugoistočne Evrope - Procena rizika kulturne i prirodne baštine u regionu Jugoistočne Evrope*.

Takođe je dogovoreno i učešće ICOM SEE u organizaciji Godišnjeg sastanka **Međunarodnog komiteta ICOM-a za Regionalne muzeje - ICR**, koji ima za temu *Gastronomsko naselje*, koji treba da se održi septembra 2012. g. u Prijepolju (Srbija).

Članovi RA ICOM SEE usvojili su izvještaja o radu za peririod 2008-2011. godine, finansijski izvještaja za isti period, a izabrani su i članovi Borda, predsjednik, sekretar i dva potpredsjednika za predstojeći period od tri godine od 2012-2015. g. Nakon prvog dana sastanka upriličena je svečana večera u restoranu Sač u Zemunu.

Drugi Generalni sastanak RA ICOM SEE-a održan je zahvaljujući finansijskoj pomoći Ministarstva kulture, informisanja i informacijskog društva Republike Srbije.

ICOM SEE je osnovana je na inicijativu profesionalaca iz oblasti zaštite naslijeđa

koji su želeli da povežu profesionalce, muzeje i srodne institucije u regionu Jugoistočne Evrope da bi preko zajedničke strategije i aktivnosti popravili stanje u zaštiti baštine. Inicijatori su se složili da specifični kulturni krug Balkana nosi specifične probleme koji se mogu lakše i efikasnije riješiti zajedničkim akcijama. ICOM SEE obuhvata Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Srbiju, Makedoniju, Rumuniju, Bugarsku i Moldaviju.

Apel

BORD RA ICOM SEE na Generalnom sastanku održanom u Beogradu uputio je esnafski apel svim relevantnim insticijama i državnim organima u regionu Jugoistočne Evrope i Evrope da se kod odgovornih organa federalnih i kantonalnih vlasti u Bosni i Hercegovini (BiH) založe da se konačno riješi pravni i finansijski status sedam ugroženih nacionalnih institucija kulture, posebno vodeći računa o muzejskim institucijama koje čuvaju sadržaje osjetljivog multikulturalnog društva BiH, a ne mogu da sprovedu ni minim programskih aktivnosti na istraživanju, prezentaciji, zaštiti svojih zbirki.

Ove institucije od prestanka rata u BiH nemaju nikakav stalni budžet ili izvor finansiranja. Do sada se jedino iz granta Ministarstva civilnih poslova dobijao dio sredstava koji je iznosio oko 50% njihovog inače veoma skromnog budžeta.

2012

Jubilarna godina Pomorskog muzeja

PROGRAM MANIFESTACIJA

Povodom 60-godišnjice Pomorskog muzeja Crne Gore planirano 12 projekata i programa (svaki mjesec po jedna). Program se sastoji iz tri segmenta: Međunarodne izložbe – tri; Izložbe i manifestacije sa prostora Crne Gore – sedam; Promocija pisane riječi – četiri. Program je usvojen na Savjetu Muzeja od 16. novembra 2011. godine.

Januar

Promocija knjige Radoslava Rotkovića *Ja, Tolstoj i Hitler*

Februar

Promocija knjige *Slušaj srce*, Matica Hrvatska ogranak Dubrovnik;

Mart

Izložba dr **Vesne Oborine Most duginih boja**

April

Promocija biltena *Jedra Boke*
Izložba: *Magična moć ženskih ruku-dobrotska čipka*

Maj

Noć muzeja- manifestacija *Mladost, muzej, muzika* (60 – godina našeg

muzeja i 20 godina festivala za djecu)

Izložba **Stevan Kordić i mr Mileva Pejaković Vujošević: Likovni prikazi iskovan na oružju iz zbirke Pomorskog muzeja**

Jun

Pomorski muzej u novom vijeku (2002.-2012.) - fotodokumentacija posjete poznatih ličnosti, kao i njihovi zapisi, pokloni i donacije

Jul

Promocija *Vodič kroz muzej za djecu*

Agust

Promocija knjige *Ljudi iz Boke, dr Antona Sbutege*

Septembar

Izložba *Zavjetni darovi Kotorske*

Biskupije 16-21 vijek (dodjela nagrade Merito Navale, film tj. svečana akademija)

Međunarodna izložba *Voda nas spaja* - Muzeja nauke i tehnike – Beograd;

Oktobar

Međunarodna izložba *Brod i more*, Centar za kulturu Grada Krka

Novembar

Protokol potpisa o bratimljenju dva muzeja: Pomorskog muzeja iz Rijeke i Pomorskog muzeja Crne Gore iz Kotora;

Međunarodna izložba *Zlatni trag* Pomorskog i povijesnog muzeja iz Rijeke;

Decembar

Promocija *Godišnjaka* broj 60

Počeo s radom dokumentacioni centar

U sklopu biblioteke Pomorskog muzeja Crne Gore u januaru ove godine otpočeo je s radom digitalni dokumentacioni centar, u kome je već započela digitalizacija kartona predmeta koje posjeduje naš muzej. Kada cijeli posao bude završen korisnicima će biti dostupni podaci o svakom predmetu koji je izložen u sklopu muzejskih zbirki, kao i u depou. Posao je dugotrajan ali će svakako biti olakšan pristup informacijama o muzejskim predmetima. Posao vodi **Danijela Nikčević**, dokumentarista Muzeja.

Digitalizovana će biti i Arhivska građa, kao i foto dokumentacija. Posao digitalizacije arhivske građe obavlja **Tomislav Bonić**, arhivista, a digitalizacije foto dokumentacije - **Slavko Dabinović**, bibliotekar. Ovaj poduhvat će omogućiti da se na jednom mjestu objedini sve ono što je vezano za rad Muzeja i muzejske djelatnosti.

Uspješno obavljen popis

U Pomorskom muzeju Crne Gore u Kotoru 20. januara ove godine uspješno je završen godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja Muzeja. Popisom su konkretno bili obuhvaćeni eksponati u upotrebi, eksponati van upotrebe, osnovna sredstava i sitni inventar, te muzejski *Godišnjaci*. Takođe je izvršen popis i blokova ulaznica, blagajne, kao i obaveza i potraživanje. Popis je izvršen sa stanjem na dan 31. decembra 2010. godine.

Zbirno je popis verifikovala Centralna popisna komisija u sastavu: **Milica Vujović**, predsjednik, **Sandra Sekulić**, član, i **Mira Vukotić**, član. Članovi Centralne komisije izvršili su popis blokova (ulaznica), blagajne, obaveza i potraživanja. Komisija za popis eksponata u upotrebi i eksponata van upotrebe radila je u sastavu: **Jelena Karadžić**, predsjednik, **Danijela Nikčević**, član, i **Marica Đurković**, član. Komisija za popis *Godišnjaka* u biblioteci, obavila je posao u sastavu: **Radojka Abramović**, predsjednik, **Mirjana**

Marković, član, i **Renata Pejaković**, član. Komisiju za popis osnovnih sredstava i sitnog inventara i eventualnog otpisa, čini su: **Slavko Dabinović**, predsjednik, **Tomislav Bonić**, član, i **Smilja Strunjaš**, član.

Popisi je obavljen na osnovu člana 4. i člana 6. Zakona o računovodstvu i reviziji, Službeni list Republike Crne Gore broj 69/05, i člana 24. Statuta Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor. Odluku o popisu donijela je 20. novembra 2010. g. direktorica, **mr Mileva Pejaković Vujošević**.

Posjete

Prva grupna posjeta (13 osoba) Pomorskom muzeju Crne Gore Kotor u ovoj godini dogodila se 2. januara u 11 sati. Posjetioci su stigli sa Plitvičkih jezera – Hrvatska. U januaru je Muzej posjetila i jedna zvanična delegacija iz Belgije.

Početak proslave 60-te godišnjice rada Muzeja

U uvodnom izlaganju mr Mileva Pejaković Vujošević, direktorica Muzeja, na promociji knjige dr Radoslava Rotkovića podsjetila je na program svečanosti koje će povodom jubileja organizovati Pomorski muzej

Akademik dr Radoslav Rotković Tri decenije „oranja“

Svoj novi roman smatram pravom istorijom prve polovine 20. vijeka. Spletom sudbina istorijskih ličnosti pokušao sam da, pored lične, predstavim kolektivne i društvene udese, pa čitaoci mogu saznati više o **caru Ferdinandu, kralju Aleksandru, knezu Pavlu** i mnogim prelomnim trenucima evropskih ratnih vihora.

Svih ovih decenija bio sam prinuđen da se borim za afirmaciju crnogorske kulture, istorije i jezika, tako da sam 20-30 puta batalio rad na ovom romanu i radio to što je bilo prešlje. Tek poslije referenduma 2008. godine uzeo sam tih 300 stranica koje sam zatekao od ovoga romana i tada sve to iznova „preorao“. I onda kada sam predao tekst *Pobjedi*, koja ga je odmah prihvatila, na tome sam i dalje radio. Razmišljao sam da li u roman da unesem ilustracije, jer roman ne trpi fotografiju. To onda liči na album. Međutim, pošto sam insistirao da to bude žuti papir, otišao sam u kopirnicu i rekao momku da mi iskopira fotografije na žutom papiru i vidjeo sam da onda to nije kao na belom papiru u foto albumu, nego da fotografija liči na sliku.

Nakon što je rukopis predat i nakon što su recenzenti čitali rukopis, ubacio sam te fotografije i poslije toga sam i dalje dorađivao tekst. Tako sam na kraju bio zadovoljan pošto je taj žuti papir rešio problem. Jer roman trpi crtež i svi atraktivni romani 19. vijeka su ilustrovani, ali ilustrovani su na starinski, maštoviti način, što bi danas teško bilo naći.

Zahvaljujem na ovom, doduše uobičajnom, lijepom i prijemu i dočeku, jer kada čovjek dođe u Kotor tu ga ne dočekuju samo prijateljice i prijatelji nego i vjekovi jer, Kotor je za sve ovo vrijeme stvarao i uglavnom sačuvao to što je stvarao.

Istinita priča o potomku Stefana Mitrova Ljubše

Ja, Tolstoj i Hitler je složen, lijepo, slikovito napisan, snažno izveden roman-sinfonija kojim bi se ponosila svaka evropska književnost. Okosnica romana dr. Radoslava Rotkovića, promovisanog u kotorskom Pomorskom muzeju, istinita je priča o životu **Ljuba fon Henčela**, potomka **Stefana Mitrova Ljubše**, koji je, uprkos antiratnim uvjerenjima, učestvovao u dva svjetska rata. O neobičnoj uzbudljivoj sudbini Ljuba fon Henčela, unuka kćerke Stefana Mitrova Ljubše, Rotković je pisao 30 godina.

Radoslav Rotković

Radoslav Rotković (1928.g. Herceg Novi), akademik, crnogorski istoričar, filolog, istoričar crnogorske književnosti.

Diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, takođe i na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu. Doktorirao 1979.g. na Zagrebačkom sveučilištu.

Bio direktor Odjeljenja za društvene nauke Leksikografskog zavoda Crne Gore, do njegovog ukinuća 1990.g.

U periodu 1992. - 1998.g. bio poslanik LSCG u crnogorskom parlamentu.

Dobitnik je 2010.g. Trinaestojulske nagrade, najvećeg crnogorskog nacionalnog odlikovanja. Član je DANU.

Član uredništva i saradnik časopisa *Lingua Montenegrina*.

Djela

Crnogorsko književno nasljeđe (1976.)

Pregled crnogorske književnosti od najstarijih vremena do 1918. godine (1979.)

Tragajući za Ljubišom (1982.)
Sazdanje Cetinja, izvori i legende (1984.)

Savremena drama i pozorište u Crnoj Gori (skupa sa Sretenom Perovićem, 1987.)

Odakle su došli preci Crnogoraca (1995.)

Kratka ilustrovana istorija crnogorskog naroda (1996.)

Crna Gora i Dušanovo carstvo (1997.)

Kraljevina Vojislavljevića, zbornik izvora i legendi (1999.)

Oblici i dometi bokokotorskih prikazanja (2000.)

Bitka na Vučjem dolu (2000.)

Velika zavjera protiv Crne Gore (2001.)

Ilustrovana istorija crnogorskog naroda (prerađena izdanja, 2005. i 2006.)

Storia del Montenegro (na talijanskom jeziku)

Jezikoslovne studije (2010.)

Početak proslave 60-te godišnjice rada Muzeja

Dr. Čedomir Bogićević:
Veličanstveni opus

Akademik Radoslav Rotković je živa institucija. To je velika radna, naučna, stvaralačka, etička

i poetska biografija i bibliografija, dostojna za više ljudskih vjekova. Taj veliki, taj veličanstveni ljudski opus može služiti na čast ljudskom rodu. Akademik Rotković, po mom skromnom viđenju, mogu slobodno reći je **Volter** ili **Didro** današnjega čovječanstva. Kad bi takvi ljudi živeli u nekim većim civilizacijama oni bi ih slavili svaki dan kao ukras svoga uma. Ali, proslaviće ga kao i sve takve ljude jedan budući veliki naraštaj, jer je to sudbina svih velikih ljudi. Postojeći naraštaji iz nekog posebnog nagona svojstvenog čovjeku koji još nije izašao iz animalnog roda ne priznaju zbog različitih razloga vrijednosti. Ali će to uraditi one prave velike generacije koje slijede.

Gete se pitao u svom velikom *Faustu*: *Šta su to veliki ljudi, čemu oni naliče i ko su to veliki ljudi?*

Oni su na raskršćima vremena i prostiranja. Oni su ljudi koji tkaju vječnu odoru božanstva. A ta vječna odora božanstva to je istina, to je ljepota, to je etika. To je duboko kopanje po naučnim tokovima društvenog razvića, to je ukazivanje na puteve, na puteve

ljepote, jer njihovo srce je opijeno ljepotom i iskazima istine.

Ali, dozvolite da ovdje citiram **Viktora Igoa** koji je rekao: **Šta to predstavljaju ljudi kao velikani?** Veliki ljudi su veliki okeani, kazao je Viktor Igo, ti udari bure i ti brodolomi, taj nemir u lukama, ta plavet neba, ta grka so što pročišćava savjest, bez koje bi sve istrunulo, taj gnijev, ta bonaca nakon bure, ta skromnost... To se zovu veliki ljudi.

Oni iskravaju u svim presudnim raskršćima čovječanstva, na istorijskim putevima, oni ukazuju na pravce, oni su kormilari na pučini bez kojih se „lađa o bregove lomi“. Oni ruše predrasude, oni zaustavljaju zablude, bore se za jednakost ljudi a služe se ljepotom i istinom. Takav je naš večerašnji slavljjenik koji je kao živa institucija objedinio nekoliko vokacija koje samo može da preuzme jedna naučna institucija. Jer ljudi kao što je Rotković u semantici svoga daltnoga umnog bivstva, dakle ono što Rotković emanira kao duh, obuhvataju nekoliko velikih stokova naučne i kulturološke misli kao što su: književnik, istoričar, dramski pisac, književni kritičar, istoričar književnosti, lingvisti, pjesnik, antologičar, montengrist, politolog, poliglot, enciklopedist, leksikograf, prevodilac, urednik, toponomastičar, sineasta, istoričar umjetnosti, eseista, publicista, polemičar i još mnogo toga što je u svom umu sjedinio i sintetizovao.

Miraš Martinović, književnik:
Knjiga kao velika simfonija

Po ocu Francuz, sa njemačkim prezi-
menom, koje mu je donijelo mnogo nevolja u Drugom svjetskom ratu, **Perazić** - po tome što ga je usred rata i okupacije posinio **dr. Božidar Perazić**, lični ljekar **kralja Nikole, Ljubo fon Henčel** Perazić je junak svoga doba. Pisac nije mogao naći zanimljiviji lik od Ljuba fon Henčela, a ni on boljega pisca i svog biografa od dr. Rotkovića. Idealan spoj pisca i njegovog junaka. Ne tako čest u literaturi.

Stranicama ove knjige odjekuju mnogi jezici koje je Ljubo u stvarnom životu znao pa knjiga u literalnom, jezičkom i formalnom smislu, kada je čita

čitalac ima utisak da čita slojevituu knjigu ili sluša neku veliku simfoniju. Ne želim da ovom konstatacijom djelo mjerim godinama života, ali navešću jedan primjer koji mi se čini prikladnim te ga mogu iskoristiti za ovu priliku. **Sofokle** je u 93 godini napisao svoje najbolje djelo **Edip na Kolonu**. Rotković je daleko od Sofoklovihi godina, a u svojim zrelih godina napisao je, siguran sam, svoje najbolje literalno djelo **Ja Tolstoj i Hitler**. Pisao ga je dugo gotovo tri decenije, od 1981. godine kada je knjiga započeta u Budvi, do 2011. godine kada je okončana u Herceg Novom. Toliko je **Mragaret Jursenar** pisala **Hadrijanove memoare**.

Ostala Rotkovićeva djela, istorijska i polit-istorijska, lingvistička, književno teorijska i dramska imaju visoko mjesto u crnogorskoj kulturi i duhovnosti Crne Gore, kojoj je Rotković darovao konkretan svoj život i konkretno svoje djelo. Sa željom da napiše još dobrih knjiga, čestitam mu na ovoj.

2011 u Pomorskom muzeju

U godini koja je ostala za nama, a u predvečerje obilježavanja jubilarne 60-te godine postojanja Pomorskog muzeja Crne Gore, koje će se obilježavati tokom cijele 2012. g. Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru nastavio je da održava visoki nivo svojih aktivnosti u očuvanju i njegovanju bogate kulturne baštine Boke Kotorske. Uz brojne redovne muzejske aktivnosti ponovo smo imali čast da predstavimo van granica naše zemlje kulturno istorijsko blago koje baštini muzej i grad Kotor. Riječ je o odvojenim izložbama dijela fundusa Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor, na ostrvu Krku i u Rijeci, pod nazivom **Pomorstvo Boke Kotorske za vrijeme venecijanske uprave od 1420. do 1797. godine** koje su organizovane povodom obilježavanja 440. godišnjice Lepantske bitke. Izdali smo novi dvobroj muzejskog **Godišnjaka** a priredili smo više promocija. Zajedno sa hrvatskim udruženjem **Obala naših unuka** iz Rijeke organizovali smo i multimedijalnu izložbu pod nazivom **Panorame obala u doba Riegera i danas**. Obavili smo sanaciju baroknog zdanja palate **Grgurina** i završili neophodne investicione poslove kako bi zgrada Muzeja zasijala punim sjajem.

Veoma smo ponosni i na nagradu koju je Pomorski muzej Crne Gore dobio na 44. Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu kao najbolji kulturni objekat, odnosno kulturna institucija koja pruža turističke usluge u Crnoj Gori.

Muzej su posjetili brojni turisti koji su u naš grad dolazili iz najudaljenijih delova Planete. Naš muzej su posjetile brojne delegacije koje su dolazile u zvaničnu posjetu Crnoj Gori. Hronologiju svih muzejskih aktivnosti drugu godinu zaredom bilježili smo u mjesečnoj publikaciji **Jedra Boke**.

Januar

Na početku 2011. g. sumirali smo aktivnosti u prethodnoj, 2010. g. i započeli pripreme da uradimo ono što smo planirali za 2011. g. U analima našeg Muzeja 2010. g. biće upamćena prije svega po dva vrijedna poduhvata: izdali smo reprezentativnu monografiju **Prčanj** baziranu na tekstu don **Nika Lukovića** (1887-1970) sa novim prilozima, a nakon dvije godine priprema u dvorani monumentalnog zdanja Biblioteke **Marciana (Marciana)** u Veneciji održana je izložba **Blago Crne Gore – zavjeti iz Perasta i Boke, svjedočanstvo vjere i umjetnosti**. Najveća izložba koju je Crna Gora imala u svijetu od kada je stekla nezavisnost organizovana je uz učešće brojnih kulturnih institucija Italije i Crne Gore, a angažman našeg Muzeja ogledao se u tehničkoj pripremi eksponata i prateće dokumentacije, kao i u prisustvu dijela našeg tima na otvaranju postavke. Izložba je održana je 7. decembra, dok je promocija reprezentativnog izdavačkog poduhvata **Prčanj** održana u avgustu.

U Muzej je (u martu) boravila nesvakidašnja „flota“ voštanih brodova, modeli, lađa, galijs, jedrilica i malih brodica iz bogate pomorske tradicije Dubrovnika, rad **Tončija Jonića**. Organizovali smo (u martu) i impresivnu izložbu slika **Zagrljaj mora Smiljke Strunjaš**, umjetnice koja duže od jedne decenije radi kao konzervator-restaurator slikarstva u našoj instituciji. Muzejski prostor je bio (u oktobru) domaćin postavke radova **Milivoja Đurovića**, akademskog slikara iz Beograda. 24. septembra Pomorski muzej Crne Gore i Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja iz Rijeke u prostoru našeg muzeja zajednički su organizovali izložbu pod nazivom **Po svjetskim morima**. U novembru u Muzeju je postavljena izložba fotografija pod nazivom **Tamburaški orkestri u Crnoj Gori 1890.-2010**. autora **Jusufa Čula Marića**.

U našem Muzeju (tokom juna) održane su promocije dvije knjige: **Opis zaljeva i grada Kotora Ivana Bole Bolice** i **Balkan arms – balkanske čakije i noževi 18. i 19. vijeka** čiji je autor **Tarik Kožo**. Posjetioci Muzeja mogli su da slušaju i inspirativno predavanje na temu **Diplomatija u doba renesanse**. Predavač je bio **Gojko Čelebić**, bivši ministar kulture Crne Gore i diplomata, autor na desetina romana.

U lijepom prostoru Pomorskog Muzeja u baroknoj palati Grgurina tokom jula održano je više konferencija za štampu na kojima su najavljivani značajni kulturni događaji iz programa **Kotor arta**.

Svakog 10. septembra naš Muzej proslavlja svoj dan. Rođendan, 58. po redu, Pomorski muzej je posvetio jednoj od najljepše ispisanih stranica istorije bokeljskog pomorstva i junačkih podviga na moru bokeljskog kapetana **Petra Želalića** koji je 19. septembra 1760. g. predvodeći grupu od 70 hrišćanskih zarobljenika, oteo glavnomkomandujući brodske ratne mornarice, **Velika Sultanija**, na kojem je osam godina bio u ropstvu.

Uz druge vioske zvaničnike Pomorski muzej posjetio je i **Ivo Josipović**, predsjednik Hrvatske.

Pomorski muzej je učestvovao u pripremi velikog jubileja **Srednje pomorske škole**, čuvene Nautike, koja je proslavljala 160 godina rada.

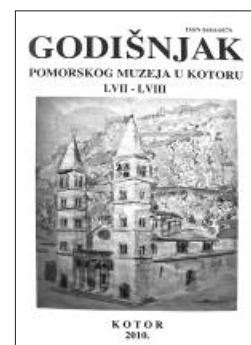
U želji da kulturnu i širu javnost upoznamo sa aktivnostima i događajima u našem Muzeju pokrenuli smo mjesečnu publikaciju **Jedra Boke**.

Upravni odbor Pomorskog muzeja 22. maja, za direktoricu naše institucije kulture izabrao je **Milevu Pejaković - Vujošević**, dosadašnju direktoricu Muzeja.

Februar

Na svečanoj prezentaciji na prvom spratu Pomorskog muzeja Crne Gore 5. februara ponosno i sa izuzetnim zadovoljstvom predstavili smo novi dvobroj 57/58 muzejskog **Godišnjaka**, publikacije u kojoj, kroz odabrane stručne radove, osvjetljavamo bogatu istoriju življenja, kulture, tradicije i svekolikog trajanja na prostoru Boke Kotorske. To izdanje **Godišnjaka** posvetili smo 1200.

godišnjici prijenosa relikvija Svetog Tripuna iz Carigrada u Kotor. U prisustvu velikog broja ljubitelja istorije i poštovalaca našeg muzeja o značaju **Godišnjaka**, o sadržaju broja i objav-

ljenim radovima, govorili su **mr Mileva Pejaković Vujošević**, direktorica Pomorskog muzeja, **prof. dr Gracijela Čulić** i **Slavko Dabinović**, bibliotekar Muzeja. Nit izlaženja jedine publikacije iz pomorske prošlosti, edicije *Godišnjak*, nije se prekinula od 1952. g. Ukupno je u dvobroju 57/58 objavljeno 27 stručnih radova, prikaza i osvrti, 22 autora. Ispisani na 450 stranica radovi obuhvataju tematiku istorije pomorstva, arhivistiku, istoriju umjetnosti, etnologiju, arheologiju, turizam...

Mart

U martu su obavljene neophodne radove na sanaciji baroknog zdanja palate **Grgurina** i završeni neophodni investicioni poslovi kako bi zgrada Muzeja zasijala punim sjajem. Radovi su započeti krajem februara, a tokom marta se radilo na sanaciji dotrajale vodovodne i kanalizacione mreže, na novoj elektroinstalaciji i krečanju. U prizemlju zgrade uređen je depo, postavljene su nove police na koje su svoje mjesto našle uredno složene knjige. Na prozorima na drugom spratu stavljena su nova škura, a naknadno su popravljena i ofarbana škura na prvom spratu.

Uporedo sa radovima na sanaciji u

Muzeju su se, povodom 70-te godišnjice podviga narodnih heroja **Milana Spasića** i **Sergeja Mašere**, obavljane posljednje pripreme za otvaranje obnovljenog odjeljenja posvećenog Drugom svjetskom ratu. Tim stručnjaka **Milica Vujović**, **Smiljka Strunjaš** i **Radojka Abramović** predano je radio na restauraciji i konzervaciji izradi foto dokumentacije radova slike **Mali Franc Laforest prislonjen uz majčin skut**, koju je čuvena fotografske obitelj **Laforest** poklonila Pomorskom muzeju.

Odjeljenje za osobe sa posebnim potrebama obogaćeno je plazma TV, vitrinom u kojoj se nalaze detalji uniforme bokeljske mornarice i narodne nošnje Boke Kotorske.

April

Pomorski muzej Crne Gore, 27. aprila je u palati Grgurina organizovao omaž **don Branku Sbutegi** (1952 -2006), povodom pet godina od smrti tog intelektualca i dugogodišnjeg župnika crkve Svetog Eustahija u Dobroti. O liku i djelu don Sbutege govorili su **mons. Anton Belan** o provedenom djetinjstvu druženju i zajedničkom studiranju u Rimu **prof. dr Gracijela Čulić** govorila je o Brankovim mislima duhovnosti i ljubavi. Direktorica muzeja **mr Mileva Pejaković Vujošević** zahvalila se don Branku na njegovim velikim djelima.

Povodom 70-te godišnjice podviga narodnih heroja **Milana Spasića** i **Sergeja Mašere**, 15. aprila smo u Pomorskom muzeju otvorili obnovljeno odjeljenje posvećeno Drugom svjetskom ratu. Poručnik bojnog broda II klase, **Sergej Mašera**, artiljerijski oficir na razaraču **Zagreb**, i njegov kolega iz iste klase, **Milan Spasić** 17. aprila 1941. godine izveli su herojski podvig minirajući razarač na kome su službovali kako ga ne bi predali u ruke neprijatelju. Brod je zajedno sa dvojicom oficira odletio u vazduh.

Pomorski muzej 15. aprila je posjetio zapovjednik Hrvatske Ratne Mornarice, kontraadmiral **Ante Urlić** sa svojim saradnici-

ma. Kratak susret sa predsjednikom Republike Češke **Vaclavom Klausom** ispred palate Grgurina 28. aprila imala je direktorica Pomorskog muzeja **mr Mileva Pejaković**

Maj

Noć muzeja 2011. godine, svjetsku kulturnu manifestaciju koja populariše muzejsku djelatnost, Pomorski muzej je obilježio 14. i 15. maja programom pod nazivom **Muzej, mladost-muzika**. U

interesu približavanja muzejskih zbirki i vrijednosti mladima učenici Osnovne škole **Savo Ilić** iz Kotora u *Noći muzeja* ponovo su bili mladi vodiči kroz palatu **Grgurina**. Učenici kotorske Muzičke škole **Vida Matjan** svojom muzikom doprinijeli da atmosfera u kapetanskim salonima bude životna. Sastavni dio mafestacije bila je izložba fotografija **Kotor noću**, autora **Zorana Nikolića** iz Prčanja, koju je otvorio **dr Aleksandar Tomčuk**, direktor kotorske Specijalne bolnice za psihijatriju.

Jun

Upravni odbor Pomorskog muzeja u junu je usvojio zahtjev za budžetskim sredstvima za 2012. g. i prosljedio ga Ministarstvu kulture i Ministarstvu finansija Crne Gore. Uz zahtjev ministarstvima je dostavljeno detaljno obrazloženje za svaki od navedenih programa i projekata planiranih za 2012. g. kada Pomorski muzej proslavlja 60 godina postojanja. Projekti koji treba da se realizuju u jubilarnoj godini studiozno su osmišljeni na zadovoljstvo institucije, grada Kotora i Crne Gore, a sve pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Crne Gore. Muzej je ponikao iz prve zbirke Bokeljske mornarice koja datira iz 1880-te g. a svoje pravo mjesto našao je 1952. g. u palati **Grgurina**, i od tada ova institucija zauzima vidno mjesto na kulturnoj mapi Crne Gore.

Tokom juna stručnjaci našeg muzeja, a posebno direktorica **mr Mileva Pejaković Vujošević**, kustos **Jelena Karadžić** i restaurator **Milica Vujović**, bili su angažovani na pripremi izložbene postavke muzeja **Zbirka pomorskog nasljeđa** u luksuznom tivatskom nautičkom centru **Porto Montenegro**. Ovu izložbenu postavku čine stari dokumenti, fotografije, razni alati korišćeni u brojnim radionicama i pogonima tivatskog **Arsenala**, ronilačka i druga specifična vojna oprema i naoružanje.

Jul

U luksuznom tivatskom nautičkom centru **Porto Montenegro** 3. jula otvoren je muzej **Zbirka pomorskog nasljeđa** i nekoliko drugih sadržaja. U glamuroznoj ceremoniji otvaranja, čiji su glavni akteri bili **Piter Mank (Peter Munk)**, glavni investitor u taj kompleks, i predsjednik Vlade Crne Gore **Igor Lukšić**, učestvovala je i direktorica Pomorskog muzeja **mr Mileva Pejaković Vujošević**.

U pripremi postavke muzeja **Zbirka pomorskog nasljeđa** tokom juna aktivno su sudjelovali stručnjaci našeg muzeja a posebno za ceremoniju otvaranja Pomorski muzej je novoj zbirci u Tivtu posudio i dio eksponata iz svojih fondova.

Lijepa terasa palate **Grgurina**, u kojoj je smješten naš muzej, 7. jula bila je pozornica na kojoj su nastupili klarinetski kvartet **Nevski** i kvintet muzičara na istim instrumentima **Tokarov** iz Beograda. Nastup dva

klarinetska sastava, a posebno koncert kvinteta **Tokarov**, obogaćen duhovitim šou elementima, pobudila su istinsko oduševljenje brojne publike. Dva sastava ugstili smo u sklopu trećeg **Klarinet festa** čiji je organizator istoimena nevladina organizacija iz Kotora. Tokom cijelog jula Muzej je inače ugošćavao učesnike uzbudljivih dešavanja kotorskog kulturnog

ljeta. Konferencije za štampu, prezentacije događaja u okviru **Kotorskog festivala za djecu i Internacionalnog festivala Kotor art**.

25. jula u Muzeju smo predstavili knjigu poezije

Milene Kraljević Kramberger Sačuvaj sjećanja. O knjizi su govorili **Vinka Vukmanović**, profesorica književnosti, **Dubravka Jovanović**, pjesnikinja, kao i autorica Milena Kraljević Kramberger.

U biblioteci našeg Pomorskog muzeja 29. jula predstavili smo naučni rad **Lenke Blehove Čelebić**, naučnice koja je prvi put na ovdašnjim prostorima pokrenula pitanje Jevreja u Boki Kotorskoj u 15. i 16. vijeku.

Avgust

Od 7. avgusta dio Etnografske zbirke Pomorskog muzeja postala je grafika grada Kotora iz 1826. godine čiji je autor austrijski inženjer **Borijani**. Grafiku je našem Pomorskom muzeju poklonio jedan od najpoznatijih italijanskih eksperata za mletačko zlato venecijanac **Pjero Paci (Piero Pazzi)**.

Na promociji donacije, koja je održana istog dana, Paci je kazao da grafika sama po sebi nema posebnu umjetničku vrijednost, ali da je veoma interesantna, jer predstavlja grad Kotor u vrijeme kada put uz more još nije bio sagrađen i kada je još postojao kompleks Svetog Dominika.

U organizaciji Pomorskog muzeja i NVO **Antika**, 16. avgusta na terasi Muzeja održana je prva aukcijska prodaja umjetničkih slika i antikviteta sa crnogorskog podneblja. Riječ je o djelima koje potpisuju **Ivica Arandus, Vaso Nikčević, Luka Berberović, Miki Radulović, Đorđije - Bato Boljević, Marica Kuznjecov - Boljević, Ljubo Popadić...** Aukcija možda nije imala odgovarajuće komercijalne efekte, jer je prodato svega deset odsto eksponata, ali je zbog pozitivne atmosfere koja vladala na baroknoj terasi Pomorskog muzeja oprav-

dala naša i očekivanja suorganizatora. U katalogu prve aukcije tog tipa u Crnoj Gori bila su obrađena 53 predmeta.

Septembar

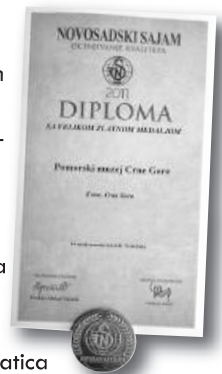
Prošlogodišnjeg 10. septembra zaokruženo je tačno 59 godina postojanja nadasve inspirativnog djelovanja Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru. Povodom Dana Pomorskog muzeja, organizovali smo izložbe **Poštanske marke i koverta sa motivima iz fonda Pomorskog muzeja i Stara pisma bokeljskih kapetana** iz kolekcije

kapetana **Toma Katurića**. Prigona svječanost održana je 9. septembra u našoj, kotorskoj palati **Grgurina**. O postavci poštanskih maraka i

koverata govorio je kustos našeg muzeja **Petar Palavršić**, a o kolekciji starih pisama bokeljskih kapetana kazivao je sam kapetan **Tomo Katurić**. Direktorica Muzeja **mr Mileva Pejaković Vujošević** je istovremeno podsjetila na glavne događaje vezane za postojanje samog Pomorskog muzeja od njegovog otvaranja 10. septembra 1952. godine u adaptiranoj palati Grgurina u kotorskom Starom gradu. Muzej je nastao postepenim razvojem iz prvobitne zbirke bratovštine Bokeljske mornarice koja je utemeljena prije 130 godina, tačnije 1880. godine.

Pomorski muzej Crne Gore dobio je posebno priznanje na 44. Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu kao najbolji kulturni objekat, odnosno kulturna institucija koja pruža turističke usluge u Crnoj Gori. Priznanje je dodijeljeno na Večeri šampiona, u četvrtak 29. septembra. U ime Pomorskog muzeja nagradu je primila direktorica naše muzejske institucije **mr Mileva Pejaković Vujošević**.

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru i Matica crnogorska – Ogranak Kotor 16. septembra, u prostoru našeg muzeja na prvom spratu, organizovali su pjesničko veče **Branka Banjevića**. O pjesniku su govorili **Dubravka Jovanović, Nela Savković i Novica Samardžić**. Besjedio je i autor **Branko Banjević**.

Pomorski muzej u septembru su posjetila četiri visoka gosta sa svojom pratiocima. Muzej je 14. septembra obišao predsjednik Slovačke **Ivan Gašparovič**. Istog dana u popodnevним časovima Muzej je posjetio i vrhovni rabin Izraela **Jona Mecger**. Na terasi Pomorskog muzeja, organizovan je susret sa pripadnicima jevrejske zajednice. Gosti Muzeja 18. septembra bili su Delegacija Austrijskog društva za vojnu nauku i austrijski ambasador u Crnoj Gori **Martin Pamer**. Oni su ispred Pomorskog muzeja, položili vijenac i odali pomen poginulim u svim ratovima i konfliktima koji su se dogodili u ovom regionu. Muzej je posjetio je i predsjednik Vrhovnog suda i Nacionalnog savjeta pravosuđa Republike Mađarske **Andraš Baka**. U posjeti direktorici Muzeja **mr Milevi Pejaković Vujošević** 1. septembra bio je predsjednik Skupštine Crne Gore **Ranko Krivokapić**.

Direktorica Pejaković Vujošević je inače na međunarodnom naučnom skupu **Zaštita prirode u XXI vijeku**, koji je održan od 20. do 24. septembra na Žabljaku, predstavila svoj rad **Zaštita i valorizacija mandrača, drvenih barki, bitvi i tiradura u Kotorskom zalivu**.

Oktober

Na ostrvu Krku (Hrvatska), u galeriji **Decumanus**, od 6. do 28. oktobra održana je izložba iz fundusa Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor **Pomorstvo Boke Kotorske za vrijeme venecijanske uprave od 1420. do 1797. godine**. Postavka je organizovana povodom obilježavanja 440. godišnjice Lepantske bitke, a naglasak je bio na kotorskoj galiji **Sveti Tripun** (*San Trifone di Cattaro*) koja je učestovala u bici. Bitka kod Lepanta (grč. Ναύπακτος ; tur. İnebahtı) je bila bitka između osmanskih pomorskih snaga, s jedne strane, i udruženih hrišćanskih strana Španije, italijanskih gradova država i Vatikana ujedinenih u Svetu ligu, koja se desila 7. oktobra 1571. godine i u kojoj su hrišćanske snage odnijele pobjedu i zaustavile osmanlijsku hegemoniju na moru.

Izložba Pomorskog muzeja Crne Gore predstavlja je svojevrsnu hroniku bogate pomorske tradicije Boke Kotorske. Postavku izložbe činilo je pedesetak ekponata. Opsežne pripreme za ovu izložbu obavljene su krajem septembra i početkom oktobra. Svečanost otvorenja bila je i prilika da svi okupljeni pogledaju kratki dokumentarni film o nadaleko poznatom kolu Bokeljske mornarice. Na svečanom koktelu predstavljena je knjiga **Pomorstvo Boke na slikama Bazija Ivankovića** autora **Željka Brguljana**.

U palati **Grgurina** 21. oktobra ove godine konstituisan je novi Savjet Muzeja. Savjet čine akademik Dukljanske akademije nauka (DANU), prof. **dr Radoslav Rotković**, predsjednik, prof. **dr Marija Radulović**, član, **Ljiljana Zeković**, istoričar umjetnosti, član, **Tanja Vujović**, savjetnik konzervator, član, **Slavko Dabinović**, bibliotekar Muzeja, zamjenik predsjednika. Novi Savjet je 7. jula 2011. g. imenovala Vlade Republike Crne Gore.

Novembar

Poslije veoma zapažene izložbe **Pomorstvo Boke kotorske za vrijeme venecijanske uprave 1420.-1797.** koju je naš Pomorski muzej Crne Gore priredio u oktobru na hrvatskom

ostrvu Krku, istu postavku predstavili smo u novembru u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci. Izložba je otvorena 10. novembra uveče, a zajedno sa njom je otvorena i izložba **Trn u oku mletačkog lava - Rijeka između Habsburgovaca i Venecije** u kreaciji riječkog muzeja. Ovim izložbama nastavljena je uspješna saradnja Pomorskog muzeja Crne Gore iz Kotora i Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka. Samom otvaranju izložbi, pored djelatnika Pomorskog i istorijskog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci i kulturnih radnika ovog grada, prisustvovala su i direktorica Pomorskog muzeja Crne Gore **mr Mileva Pejaković Vujošević** i **Jelena Karadžić**, kustos kotorskog muzeja.

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru zajedno sa hrvatskim udruženjem **Obala naših unuka** iz Rijeke organizovala je istog mjeseca multimedijalnu izložbu pod nazivom **Panorame obala u doba Riegera i danas**. Posjetioci

našeg muzeja su od 17. do 25. novembra bili u prilici da vide kako je našu obalu nacrtao **Đuzepe Riger (Giuseppe Rieger)** sredinom 19. vijeka i kako ona izgleda danas, snimljena u HD tehnici. Đuzepe Riger je četrdesetih godina 19. vijeka nacrtao panoramu obale od Trsta do Pule, a 1850. g. naslikao je obalu od rta Kumpar, koji se nalazi na ulazu u pulsku luku, do Budve. Originalni primerak Riegerovih slika iz 1853. godine čuva se u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci. Mecena i medijski pokrovitelj snimanja crnogorske obale, koje je obavljeno iz brodice s udaljenosti 70 metara od kopna, pri brzini do 8 čvorova bio je tivatski Radio Dux.

Muzej je 4. novembra posjetila grupa hirurga koju je predvodio specijalista opšte hirurgije **prim. dr med. Ivan Ilić**, načelnik odjeljenja hirurgije Opšte bolnice u Kotoru. 8. novembra Muzej je obišla delegacija Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske, a 29. novembra u posjeti nam je bila delegacija Ministarstva odbrane Crne Gore koju je predvodio **Pavle Božović**. Gosti našeg muzeja 30. novembra bili su pojedini učesnici trodnevne konferencije Asocijacije šefova policije Jugoistočne Evrope (SEPCA).

Decembar

Savjet Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor 16. decembra je održao svoju prvu sjednicu na kojoj je usvojen plan za 2012. g. i u kojoj je naš Muzej obilježava 60 godina postojanja. Predsjednik Savjeta našeg Muzeja je **dr Radoslav Rotković**, a članovi su **prof. dr Marija Radulović**, **Ljiljana Zeković**, istoričarka umjetnosti savjetnica u Narodnom muzeju Crne Gore, **Tanja Vujović**, etnolog konzervator, i **Slavko Dabinović**, bibliotekar u našem Pomorskom muzeju.

U decembru smo otkupili portret **Marka Florija**, admirala u Austrijskoj ratnoj mornarici. Portret je otkupljen od antikvara **Dušana Stankovića** u jako lošem stanju. Autor portreta, prema signaturi na dnu litografije, jeste slikar **Franović**. Sliku je u Podgorici odmah konzervirala i restaurirala **Zorica Stijepović**. Karton je uradila **Smiljka Strunjač**, konzervator našeg muzeja.

Krajem mjeseca u Muzeju su postavljene univerzalne klizne ovjese za vizuelnu prezentaciju slika i fotografija u centralnoj prostoriji I i II sprata. Ovim projektom omogućiće se lakše, bolje i kvalitetnije izlaganje, kako domaćih, tako i stranih umjetnika.

Da bi se djeca zaposlenih u Pomorskom muzeju Crne Gore u Kotoru upoznala sa institucijom gdje im rade roditelji i usput međusobno zbližila, uprava Muzeja je pred dolazak Nove 2012. g. organizovala susret sa našim mališanima kojima su uručeni prigodni pokloni. Susrete sa djecom zaposlenih uoči Nove godine organizujemo posljednjih deset godina.

Salon Tripković u novom izdanju

Etnografska zbirka Pomorskog muzeja Crne Gore od decembra prošle godine obogaćena je novim vrijednim eksponatom: salonom poznate dobrotške pomorske porodice **Tripković**. Salon Tripković pripada drugoj polovini 19 vijeka, a u naš muzej stigao je početkom 2010. godine kao dar nasljednika porodice **Vedrane Tripković** iz Rijeke. Salon se sastoji od šest stilskih stolica (trpezarijskih) i dvije stilske polufotelje od orahovog drveta iz starog salona ove porodice. Vrijedna garnitura u naš Muzej je došla u veoma lošem stanju, a kompletnu restauraciju i konzervaciju uradio je konzervator **Toma Petrov**. I ovim putem izjavljujemo veliku zahvalnost darodavcima.

Porodica Tripković je u XVIII vijeku odigrala značajnu ulogu u razvoju Dobrote u oblastima trgovine, razvoja trgovačke mornarice, građevinarstvu i kulturi. Tripković su imali 18 brodo-

Obnovljeni salon Tripković

va, a tokom XVIII i XIX vijeka pominje se 86 pomoraca iz ove porodice od kojih 63 kapetana. Jedan od članova ove čuvene porodice je

Pero Tripković. U Dobroti je završio osnovnu školu, a pomorsku školu je završio u Trstu. Postao je pomorski oficir, na brodu se kratko zadržao, a veći dio života se uspješno bavio trgovinom.

Značajan dio svog bogatstva Pero Tripković je iskoristio kako bi pomogao svojim sunarodnicima u Dobroti. Finansirao je gradnju nekoliko jedrenjaka koje je poklonio Bokeljima kako bi unaprijedio njihovo pomorstvo i trgovinu. Bio je poznat kao najveći dobročinitelj u Boki tokom druge polovine XIX vijeka. U Dobroti je osnovao Zakladu koja je raspolagala sa 120.000 zlatnih kruna. Po Tripkovićevoj želji, dvije trećine godišnjih prihoda Zaklade dobijali su siromašni u Dobroti, a jedna trećina je dodijeljena za školu. Jedno od Tripkovićevih zavještanja je iskorišćeno kako bi se sagradio zvonik crkve Sv. Eustahija u Dobroti. Palata *Tripković*, građena krajem 18. vijeka, jedna je od najljepših i najimpozantnijih kapetanskih palata u Boki.

POMORSTVO

Riječnik
pomorskih pojmova

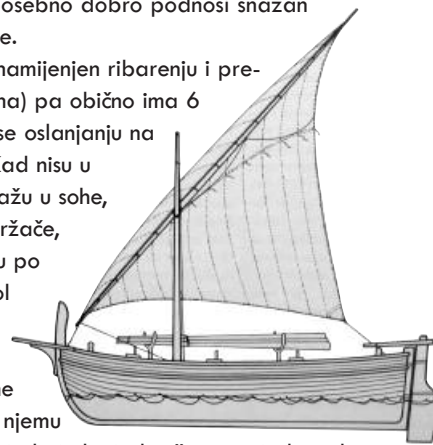
LEUT je jedna od najstarijih brodica jadranske obale u čijim se brodograđevnim riješenjima naziru uticaji svojstveni nornanskim čamcima. U početku je bio čest u Neretljana i Omišana, a kasnije se tokom vijekova raširio duž cijele jadranske obale, ali i po Mediteranu.

Dužina mu se ustalila na 7-12 m, dok mu je širina otprilike jednu trećinu dužine. Na primjer, leut dug 11 m, bio je širok 3,3 m, visine boka po sredini 1,5 m, a na pramcu i krmi 2 m. Gaz mu je po krmi 0,54 m, ali se kod punog opterećenja mogao povećati do metra, pa i desetak centimetara više. Obično se po dužini dijele na manje (do 8,5 m) i veće (do 15 m).

Dosta je sličan *gajeti*, ali je puno masivnije građen, pretežno od hrastovine, borovine i murve. Najčešće je u cijelini pokriven palubom koja se od sredine prema pramcu i krmi diže za oko pola metra. Zavisno o veličini *leuta*, paluba ima jedno do dva grotla i više manjih otvora za smještaj brodske opreme.

Izvanredna čvrstina gradnje omogućava toj veslarki s jedrom da podnese velika naprezanja. Krase je dobra maritimna svojstva, a posebno dobro podnosi snažan vijetar i veće valove.

Leut je pretežno namijenjen ribarenju i prevozu tereta (5-8 tona) pa obično ima 6 velikih vesala koja se oslanjanju na veće i jače palce. Kad nisu u upotrebi vesla se slažu u sohe, dvograne drvene držače, raspoređene u paru po svakom boku. Jarbol izrađen iz jednog komada nalazi se na kraju prve trećine dužine brodice. Na njemu se pretežno razapinje latinsko jedro često sa jednom kratnicom. Ponekad ima oglavno jedro s prečkom ili flokom, a u novije doba opremljeni su brodskim pogonskim motorom snage 11-26 kW. Posada rijetko kada prelazi 7-8 ljudi.

Prvi brod u Kotoru u 2012.

Prvi brod koji je u 2012. godini pristao u Kotor bio je turski feribot **Ankara**. *Ankara* je u Luci Kotor pristala 1. januara u jutarnjim satima. To je jedan od dva „ferija“ u vlasništvu turske kompanije **Denizline** (**Deniz Cruise & Ferry Lines**), koji prevoze putnike i vozila, uglavnom u noćnim terminima, na relaciji između luka Istanbul i Izmir.

Ankara u Luci Kotor